

**Міністерство освіти і науки України
Південноукраїнський національний педагогічний університет
ім. К. Д. Ушинського, м. Одеса**

Інститут фізичної культури та реабілітації

Кафедра біології, екології та основ здоров'я

Програма навчальної дисципліни

Основи медичних знань і охорони здоров'я

(за вимогами кредитно – модульної системи)

ОДЕСА – 2010

УДК
ББК

Основи медичних знань і охорони здоров'я . Програма навчальної дисципліни - Одеса: ПНПУ ім. К. Д. Ушинського, 2010.- 12 с.

Розробник: доцент Тюхай С.В.

Рецензенти: 1. Доктор мед. наук, в.о. професора Романчук О.П., зав. кафедри Т і МФВ, ЛФК та спортивної медицини.

2. Доктор мед. наук, професор Дюмін О.В..

Рекомендовано до видання рішенням кафедри анатомії і фізіології (протокол № 1 від 1 вересня 2009 р.).

Друкується згідно з рішенням Вченої Ради ПНПУ ім. К.Д. Ушинського (протокол № 4 від 24 грудня 2009 р.).

ББК

©Південноукраїнський національний педагогічний університет
ім. К.Д. Ушинського, 2010

АНОТАЦІЯ
до навчальної дисципліни
«Основи медичних знань і охорони здоров'я»

Сучасний розвиток суспільства вимагає подальшого вдосконалення системи підготовки, підвищення кваліфікації та перепідготовки педагогічних працівників. Педагогічна освіта покликана забезпечувати формування вчителя, який здатний розвивати особистість дитини, зорієнтований на особистісний та професійний саморозвиток і готовий працювати творчо в закладах освіти різних типів. Водночас вчитель несе моральну і юридичну відповідальність за збереження життя і здоров'я дітей на час перебування в навчальному закладі, піклування про яких покладено на нього.

Це зумовлює необхідність осмислення вітчизняного та зарубіжного досвіду функціонування педагогічної освіти, визначення нових підходів до її організації. В сучасних умовах загострюються економічні проблеми, виникають надзвичайні ситуації, посилюється вплив науково-технічного прогресу на людину, зокрема на дітей. Роль педагогічного працівника в контролі за здоров'ям дітей та юнацтва різко зростає і це зобов'язує визначити пріоритети медичної освіти для педагогічних працівників.

Кредитно-модульна система організації навчального процесу одна з сучасних технологій навчання, яка охоплює зміст, форми і засоби навчального процесу, а також форми контролю якості знань студентів.

Модульну технологію характеризує блочна (модульна) побудова курсів дисциплін, забезпечення умов постійного змагання, збільшення контрольних точок у семестрі, індивідуалізація навчального процесу, формування навичок самостійного оволодіння і застосування знань.

Принцип модульного навчання потребує розподілу інформації на певні дози, які сприяють не тільки кращому засвоєнню навчального матеріалу, а й зумовлюють необхідні управління, динамічність та гнучкість процесу, як для викладача, так і для студента. Викладач має більше можливостей для використання різних форм і методів активізації пізнавальної діяльності та контролю якості знань, а останні можуть більш раціонально розподіляти свій час і працювати протягом усього семестру. Позитивним є те, що студент має всі умови для проведення самодіагностики з тих або інших розділів і з курсу в цілому, оцінювати свій рівень підготовки, коригувати свою пізнавальну діяльність.

Після вивчення курсу «Основи медичних знань», згідно з вимогами програми студенти повинні знати:

- основи анатомії та фізіології організму людини;
- питання загальної та особистої гігієни;
- основні ознаки патологічних станів у дітей;
- ознаки клінічної та біологічної смерті;
- основи надання допомоги при деяких патологічних станах (опіках, відмороженнях, ушкодженнях електричним струмом, хімічних опіках, отруєннях, переломах, кровотечах, пораненнях тощо) і раптових захворюваннях, в звичайних умовах, та в екстремальних ситуаціях;

- основи долікарської діагностики, класифікацію раптових захворювань та патологічних станів;
- техніку надання долікарської допомоги в різних умовах, спрямовану на попередження ускладнень та спасіння життя потерпілого.

Студенти повинні вміти:

- володіти навичками реанімації;
- володіти навичками діагностики та класифікації раптових захворювань, патологічних станів;
- володіти технікою надання долікарської допомоги при травмах, кровотечах, утопленні, задусі, ураженнях хімічними і фізичними факторами та при отруєннях;
- розпізнати та надавати першу допомогу при укусах змій, шкідливих комах, собак та інших тварин;
- володіти технікою десмургії, транспортної іммобілізації та тимчасової зупинки кровотеч;
- вміло користуватись доступними лікарськими препаратами;
- володіти правилами роботи в умовах стихійного лиха чи екстремальних ситуацій;
- використовувати набуті знання не тільки в побуті та особистому житті, а також і в повсякденній роботі з дітьми.

Мета робочої навчальної програми з означеного курсу вдосконалення і модернізація системи підготовки студентів в галузі основ медичних знань в рамках Болонського процесу.

Опис предмета навчального курсу

№ п/п	Форма навчання	Денна	Заочна
	Нормативні дані		
1.	Аудиторна робота	36 години	12 годин
1.1.	Лекції	18 години	6 годин
1.2.	Лабораторні заняття	18 годин	6 годин
1.3.	Самостійна робота	12 години	20 годин
2.	ІНДЗ: проект, реферат	6 годин	10 годин
3.	Залік	семестр	семестр

Всього: 54 годин

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ “ОСНОВИ МЕДИЧНИХ ЗНАНЬ І ОХОРОНИ ЗДОРОВ’Я”

ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Курс: I - III. Підготовка бакалаврів	Напрямок, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів ECTS: 2 Модулів: 1+ ІНДЗ Змістових модулів: 2 Загальна кількість годин: 54 Тижневих годин: 4	Освітньо – кваліфікаційний рівень – бакалавр, магістр.	Семестр; Лекції – 18 години; Лабораторні заняття 18 годин; Самостійна робота: 12 години; Індивідуальна робота - 6 годин, реферати, ІНДЗ; Вид контролю: залік

**Структура робочої програми з дисципліни
“ОСНОВИ МЕДИЧНИХ ЗНАТЬ І ОХОРОНИ ЗДОРОВ’Я”**

Розрахунок годин з дисципліни:

№	Назва теми	Лекції	Лаб. заняття	Самост. робота	Індивід. робота	Розподіл балів
1	2	3	4	5	6	7
Нормативний змістовий модуль I. Долікарська медична допомога в загрозливих для життя станах при травмах та загальних захворюваннях						
1	Долікарська допомога при захворюваннях дихальної, серцево-судинної і травної системах.	2	-	2	-	4
2	Захворювання зору, слуху, опорно-рухової та нервової систем.	2	-	2	-	4
3	Загальна характеристика травм. Дитячий травматизм і його профілактика.	2	-	2	-	4
4	Переломи кісток. Транспортна іммобілізація та її особливості.	2	-	-	2	4
5	Закриті і відкриті ушкодження.	2	-	-	-	4
6	Лікарські препарати і способи їх вживання.	-	2	2	-	4
7	Догляд за хворою дитиною.	-	2	-	-	4
8	Кровотечі, їх види і методи тимчасової зупинки кровотеч.	-	2	-	2	4
9	Долікарська медична допомога при зупинці дихання та кровообігу.	-	2	-	-	4
10	Загальна характеристика нормальної і патологічної вагітності та пологів.	-	2	-	-	4
	Усього:	10	10	8	4	40
Нормативний змістовий модуль II. Долікарська медична допомога в загрозливих для життя станах при інфекційних захворюваннях та отруєннях.						
11	Поняття про імунну систему і імунітет. Основні поняття про інфекційні хвороби.	2	-	-	-	4
12	Основні поняття про СНІД, та його профілактика.	2	-	-	-	4
13	Дитячі Інфекційні хвороби.	2	-	-	-	4
14	Інфекційне захворювання органів дихання та кишкові інфекції.	-	2	-	-	4
15	Долікарська медична допомога при гострих отруєннях і їх профілактика.	-	2	-	-	4
16	Поняття про дезінфекцію, дезінсекцію, дератизацію і карантинні заходи.	-	2	2	-	4
17	Попередження захворювання шкіри, гельмінти та педикульоз.	-	2	-	2	4
18	Загальне поняття про венеричні хвороби та туберкульоз.	2	-	2	-	4
	Усього:	8	8	4	2	32
	Підсумковий контроль (бали):	-	-	-	-	28
	Разом:	18	18	12	6	100

ПРОГРАМНИЙ МАТЕРІАЛ
Зміст і технологічна карта дисципліни

№ п/п	Вид занять, назва теми, короткий зміст	Кількість годин
1	2	3
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І. Долікарська медична допомога в загрозованих для життя станах при травмах та загальних захворюваннях.		
1	<p>Лекція № 1. Тема: Долікарська допомога при захворюваннях дихальної, серцево-судинної і травної систем.</p> <p>Дихальна система - будова, функція. Бронхіт, пневмонія, ОРЗ, ОРВІ, чужорідні тіла дихальних шляхів. Етіологія, патогенез, перебіг хвороби. Надання першої медичної допомоги, профілактика. Серцево-судинна система - будова, функція. Гіпертонічна хвороба, Ішемічна хвороба - стенокардія, Інфаркт міокарда. Поняття про судинну недостатність, Інсульт. Причини, ознаки, надання першої допомоги, профілактика. Травна система - будова, функція. Гастрит, виразкова хвороба шлунка. Гепатит, жовчнокам'яна хвороба, панкреатит, коліт, геморої. Причини, ознаки, надання першої допомоги, профілактика.</p>	2
2	<p>Лекція № 2. Тема: Захворювання зору, слуху, опорно-рухового апарату та нервової системи.</p> <p>Орган зору - будова, функція. Короткозорість, косоокість, дальтонізм. Лікування та профілактика у дітей. Орган слуху - будова, функція. Отит гострий та хронічний, розрив барабанної перетинки, чужорідні тіла вуха. Перша медична допомога, профілактика. Опорно-рухова система - будова, функція. Постава, сколіоз, плоскостопість, профілактика у дітей.</p>	2
3	<p>Лекція № 3. Тема: Загальна характеристика травм. Дитячий травматизм і його профілактика.</p> <p>Загальне поняття і види травм. Травматичний шок, його перебіг, основні ознаки. Види ран, Інфікування ран, як ускладнення. Долікарська допомога при пораненнях, дитячий травматизм. Засоби профілактики.</p>	2
4	<p>Лекція № 4. Тема: Переломи кісток, їх профілактика. Транспортна іммобілізація та її особистості.</p> <p>Види і ознаки переломів кісток. Особливості переломів у дітей. Поняття про транспортну іммобілізацію при ушкодженні кісток. Засоби транспортної іммобілізації, показання до її застосування і основні правила. Долікарська допомога при травмах голови, шиї, хребта, грудної клітини, кінцівок.</p>	2
5	<p>Лекція № 5. Тема. Відкриті та закриті ушкодження.</p> <p>Рани, їх види (різані, колоті, вогнестрільні та інші). Місцеві та загальні ознаки ран. Долікарська медична допомога при пораненнях. Закриті ушкодження, визначення, причини, профілактика.</p>	2
6	<p>Лабораторне заняття № 1. Тема: Лікарські препарати і способи їх вживання.</p> <p>Організм і лікарські препарати. Загальна характеристика лікарських</p>	2

	препаратів. Засоби введення лікарських препаратів в організм. Можливі ускладнення після введення ліків в організм, їх профілактика.	
7	<u>Лабораторне заняття № 2. Тема: Догляд за хворою дитиною.</u> Особиста гігієна хворої дитини. Попередження поприлості та пролежнів. Вимінювання температури тіла у дітей. Особливості харчування хворих дітей.	2
8	<u>Лабораторне заняття № 3. Тема: Кровотечі, їх види і методи тимчасової зупинки кровотеч.</u> Небезпека кровотеч, їх види. Методи зупинки зовнішніх кровотеч. Особливості крововтрати у дітей. Загальна характеристика і методи першої допомоги при внутрішніх кровотечах.	2
9	<u>Лабораторне заняття № 4. Тема: Долікарська медична допомога при зупинці дихання та кровообігу.</u> Загальне поняття про термінальні стани та реанімацію. Методи і способи надання штучного дихання та закритого масажу серця. Перша допомога при утопленні і ураженні електричним струмом та блискавкою.	2
10	<u>Лабораторне заняття № 5. Тема: Загальна характеристика нормальної і патологічної вагітності та пологів.</u> Психофізіологічні особливості жіночого і чоловічого організму. Негативні наслідки раннього закладання сім'ї. Особливості протікання нормальної і патологічної вагітності. Вагітність у дівчаток-підлітків і вплив її на фізичне і психічне здоров'я неповнолітніх. Пологи, їх особливості.	2
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. Долікарська медична допомога в загрозованих для життя станах при інфекційних захворюваннях та отруєннях.		
11	<u>Лекція № 6. Тема: Поняття про імунну систему і імунітет. Основні поняття про інфекційні хвороби.</u> Імунітет, імунна система - будова, функція. Інфекційний процес. Особливості перебігу Інфекційних хвороб. Групи інфекційних захворювань. Протиепідемічні заходи.	2
12	<u>Лекція № 7. Тема: Основні поняття про СНІД та його профілактика.</u> Загальна характеристика СНІДа - епідемічні особливості, джерело Інфекції, групи ризику, шляхи передачі, клінічні ознаки. ВІЛ-інфекція, її профілактика.	2
13	<u>Лекція № 8. Тема: Дитячі інфекційні хвороби.</u> Дифтерія, кір, скарлатина, вітрянка, коклюш, краснуха. Особливості їх перебігу, шляхи передачі, характерні ознаки, ускладнення. Медична допомога хворим, особливості догляду. Профілактика, протиепідемічні заходи (особливо в дитячих закладах).	2
14	<u>Лабораторне заняття № 6. Тема: Інфекційні захворювання органів дихання та кишкові інфекції.</u> Грип - збудник, шляхи передачі, ознаки грипу. Принципи лікування ОРЗ, ОРВІ, їх профілактика. Особливості перебігу кишкових інфекцій. Харчові токсикоінфекції, дизентерія, холера. Протиепідемічні заходи.	2
15	<u>Лабораторне заняття № 7. Тема: Долікарська медична допомога при гострих отруєннях і їх профілактика.</u> Загальна характеристика гострих отруєнь, їх види. Шляхи потрапляння токсинів до організму. Ознаки гострих отруєнь токсинами рослинного походження і грибами, алкоголем і його сурогатами, речовинами побутової	2

	хімії. Принципи надання долікарської медичної допомоги.	
16	Лабораторне заняття №8. Тема: <i>Поняття про дезінфекцію, дезінсекцію та дератизацію.</i> Загальні поняття про дезінфекцію, дезінсекцію та дератизацію, їх завдання, методи та засоби. Протиепідемічні заходи в дитячих установах.	2
17	Лабораторне заняття № 10. Тема: <i>Попередження інфекційних захворювань шкіри, гельмінти та педикульоз.</i> Причини Інфекційних шкіряних захворювань. Поняття про педикульоз, шляхи зараження, ознаки, профілактика. Загальна характеристика гельмінтів, їх лікування і профілактика.	2
18	Лекція №9. Тема: <i>Загальні поняття про венеричні хвороби і туберкульоз.</i> Поняття про венеричні хвороби. Сифіліс, гонорея, їх збудники, механізм зараження, основні ознаки, періоди розвитку захворювання. Поняття про туберкульоз, його форми. Принципи і методи боротьби з венеричними хворобами і туберкульозом.	2

САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ З КУРСУ ОСНОВИ МЕДИЧНИХ ЗНАТЬ І ОСНОВ ЗДОРОВ'Я

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1	Ознайомитись з принципами і методами догляду за хворими дітьми і дорослими.	2
2	Проаналізувати основні напрямки роботи по профілактиці порушень зору та опорно-рухової системи у учнів.	2
3	Ознайомитись з основами епідеміології і епідемічного процесу.	2
4	Ознайомитись з особливо небезпечними хворобами та карантинними заходами при них.	2
5	Ознайомитись з вегето-судинною дистонією. Профілактика вегето-судинних порушень.	2
6	Ознайомитись з психічними захворюваннями і принципами їх лікування.	2
	Усього:	12

ТЕМИ, ВИНЕСЕНІ ДЛЯ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ

Індивідуальна робота пропонується студентам в формі написання рефератів, які мають бути обсягом не менш 5 сторінок, дедалі його захистом.

1.	Складання навчального плану уроку по профілактиці дитячого травматизму	2
2.	Формування «інформаційного пакету», щодо профілактики шкідливих звичок у школярів	2
3.	Загальне поняття про калорійність їжі і про вітамінізацію	2
4.	Профілактика попередження психоневрологічних порушень у дітей	2
5.	Аналітичний огляд захворювання на СНІД в сучасних умовах	2
6.	Перша допомога при розладах свідомості	2
	Разом:	6 годин

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Лекції, робота з наочними посібниками, робота в Інтернет	Виконання практичних та лабораторних робіт	Виконання проектів, рефератів. Індивідуальні консультації
--	--	---

МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

Поточне тестування (опитування) на практичних заняттях, експрес-контроль	Контроль виконання СРС, оцінка за проект	Підсумковий тест (письмовий)
--	--	------------------------------

Академічні успіхи студента визначаються за допомогою системи оцінювання, що використовується у вищому навчальному закладі, реєструється прийнятим у вищому навчальному закладі чином з обов'язковим переведенням оцінок до національної шкали та шкали Європейської кредитно-трансферної та акумулюючої систем (ECTS).

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ПРИСВОЮОВАНИХ СТУДЕНТАМ: 1-Й СЕМЕСТР

Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2				Підсумковий тест	Сума
30			35					
T1-2	T3-4	T5-6	T1-2	T3-4	T5-6	Проект	35	100
10	10	10	7	6	7	15		

Оцінки академічної успішності студента

за підсумками кожного залікового кредиту з даної навчальної дисципліни

шкала ECTS		національна шкала	примітка		
A	90...100	відмінно	<i>запис підсумкової оцінки у балах національної шкали у залікову книжку і відомість</i>	призначається стипендія за підсумками виконання індивідуального навчального плану студента	підвищена
BC	75...89	добре			
DE	60...74	задовільно			
FX	35...59	незадовільно	<i>без запису в заліковій книжці</i>	можливість повторного складання під час підсумкової атестації	обов'язковий повторний курс поза держбюджетом
F	1...34	незадовільно			

>> Студенту, який не склав відповідний заліковий модуль, проставляється "0".

>> Студент, який протягом семестру склав на 1...59 балів залікові модулі з будь-якого виду аудиторних занять даної навчальної дисципліни, має оцінку "незадовільно" з даної навчальної дисципліни.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. Учебное пособие по подготовке медицинских сестер / под ред. Сафонова А.Г.- М., 1978. – 647 с.
2. Основы педиатрии и гигиены детей дошкольного возраста / под ред. Чабовской А.П. - М., 1987. – 272 с.
3. Ребенок и уход за ним / под ред. Бенджамин Спок.- М., 1971. – 455 с.
4. Краткая медицинская энциклопедия : в 3-х т. / под ред. Петровского Б.Б.- М., 1990.
5. Гигиена детей и подростков. Руководство для санитарных врачей / под ред. Сердюковой Г.Н. - М., 1986.- 496 с.
6. Анатомия и физиология : учебник для медицинских училищ / под ред. Воробьевой Е.Н. - М., 1987. - 430 с.
7. Основы медицинских знаний : учебное пособие для педучилищ / под ред. Танковой-Ямпольской Р.В. - М. : Просвещение, 1981. - 290 с.

Додаткова

1. Беседы о здоровье школьников. Книга для учителей и родителей / под ред. Брызгунова И.П. - М., 1992. - 96 с.
2. Азбука здоровья. Книга для молодежи / под ред. Лоранский Д.Н. - М., 1991. - 176 с.
3. Основи гігієни і санітарії / під ред. Колесова Д.В. - К., 1989. - 191 с.
4. Хижняк М.І., Нагорна А.М. Здоров'я людини та екологія. - К., 1995. – 232 с.
5. Шевелев СПИД - загадка века. - М., 1991. – 140 с.
6. Этин Г.М. Борьба с вредными привычками.- М., 1991. – 87 с.
7. Ротенберг Р. Раста здоровым: детская энциклопедия здоровья: пер. с англ./ - М.: «ФИС», 1991. - 592 с.